

Leergang Beleidsonderzoek 2020

Innovatieve Evaluatie

Hoe nieuwe methoden, technieken en processen kunnen leiden tot effectievere onderbouwing van beleid

Donderdag 5, 12 & 19 november, Den Haag

(Virtuele en fysieke deelname mogelijk)

Doelgroepen:

- Beleidsonderzoekers
- Beleidsevaluatoren
- Beleidsadviseurs
- Toezichthouders
- Lokale Rekenkamers

Georganiseerd door:

In samenwerking met:

Nieuwe tijden, nieuwe methoden en technieken

Door de huidige Corona crisis zijn een aantal processen versneld tot stand gekomen. Met name als het gaat om het gebruik van technologische innovaties hebben we een stijging van de *learning curve* gezien, die we tot voor kort voor onmogelijk hadden gehouden. Nieuwe technieken in beeld, geluid en communicatie en nieuwe vormen van samenwerking zijn inmiddels al onderdeel geworden van onze dagelijkse manier van werken.

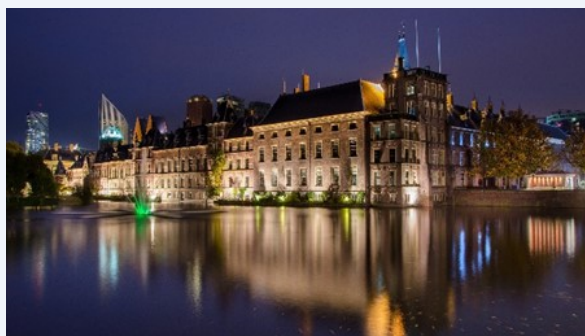
Nieuwe vormen van samenwerken zijn juist ook binnen de overheid aan de orde, omdat de regels voor afstand en thuiswerken juist daar het strengst zijn. Dit impliceert dat binnen de overheid de introductie van nieuwe methoden en technieken een grote vlucht heeft genomen. Voor het verrichten van onderzoek binnen de overheid biedt dit grote kansen. Gebleken is immers dat in deze tijden de noodzaak van *evidence informed* beleid nog niet eerder zo groot is geweest. Ook de ruimte voor het toepassen van nieuwe methoden en technieken voor beleidsonderzoek en datagedreven werken neemt daarmee toe.

Deze kansen komen bovenop een al langer bestaand proces om de kwaliteit en het rendement van beleidsinterventies te stimuleren. Met name door de Operatie Inzicht in Kwaliteit wil de overheid niet alleen nationaal, maar ook lokaal serieus werk gaan maken van een lerende overheid met meer – en tijdig – inzicht in de mate waarin inzicht in de effectiviteit van nieuw en bestaand beleid ook daadwerkelijk wordt gemeten en gebruikt. Innovatief gebruik van data speelt daarbij een steeds belangrijkere rol. Door de toepassing van nieuwe technieken bestaan er zelfs mogelijkheden om ook *real time* vast te stellen wat de effecten van nieuwe beleidsinitiatieven zijn.

Met deze leergang wil ScienceWorks aandacht geven aan dit proces en de nieuwste methoden om door innovatief onderzoek zowel meer kwaliteit als effectiviteit aan beleid te verbinden.

Er zal aandacht worden besteed aan de volgende thema's

- * Nieuwste trends in het onderbouwen en evalueren van beleid
- * Wat is Ex Ante Evaluatie en wat zijn realistische mogelijkheden
- * Welke technieken en methoden komen kijken bij de ontwikkeling van *nudges*
- * Mogelijkheden voor een interactievere samenwerking tussen beleidsmakers en onderzoekers
- * *Real-time Data*: Op welke manieren kan Real-time Data bijdragen aan het volgen en meten van het huidige beleidsproces

Donderdag 5 november – Dagdeel I

Vakdocent: **Peter van der Knaap**

Peter van der Knaap is directeur bestuurder Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) en voorzitter Vide.

09:15 Ontvangst met koffie en thee

09:30 Welkomstwoord

- Introductie
- Voorstelronde
- Evaluatie en beleidsonderzoek
- De zeven functies van evaluatie
- Innovatie en beleid: 'wicked' en getemde problemen

10:50 Pauze

11:20 Vervolg

- Kwantitatieve en kwalitatieve methoden: opgavegericht naar antwoorden
- Innovatieve technieken en data
- Zoeken naar succes: nieuwe verbindingen tussen leren en verantwoorden

12:40 Lunch

Donderdag 5 november – Dagdeel II

Vakdocent: **Otto Koppius**

Otto Koppius is assistent Professor bij het Erasmus Centre for Data Analytics.

13:40 Effectief en verantwoord werken met Big Data en Algoritmes voor beleidsonderbouwing

- Belang van Big Data en Algoritmes voor beleidsonderbouwing
- De rol van Big Data en Algoritmes voor beleidsonderbouwing
- Omgaan met privacy en bias

15:00 Pauze

15:30 Vervolg

- Het toepassen van Big Data en Algoritmes in uw werkomgeving
- Interactieve Case Study
- Reflectie op Case Study

16:50 Einde eerste lesdag

Donderdag 12 november Dagdeel III

Vakdocent: **Robert Dur**

Robert Dur is Hoogleraar Economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Academic Partner bij het Centraal Planbureau, voorzitter van de economenberoepsvereniging KVS, en research fellow van het Tinbergen Instituut, CESifo München, en IZA Bonn.

09:15 Ontvangst met koffie en thee

09:30 Ontwikkeling van "nudges" voor beter beleid op basis van wetenschappelijk onderzoek

- Het belang van "nudges" in de beleidsomgeving
- Het ontwikkelen en beoordelen van gedragsbewust beleid
- De (potentiële) rol van RCT's

10:50 Pauze

11:20 Vervolg

- Interactieve oefening
- Reflectie op oefening

12:40 Lunch

Donderdag 12 november Dagdeel IV

Vakdocent: **Tineke Abma**

Tineke Abma is hoogleraar en onderzoeksdirecteur aan de faculteit Medical Humanities, Vrije Universiteit Amsterdam en per 1 december 2019 directeur van het onderzoeksbureau Leiden Academy.

13:40 Vormgeven van interactieve en responsieve beleidsonderzoek

- Hoe rekening houden met de opdrachtgever van het onderzoek
- Hoe kun je stakeholders betrekken bij de opzet van het onderzoek
- Belangen en waarden van stakeholders en de opdrachtgever meenemen in onderzoek

15:00 Pauze

15:30 Kansen en valkuilen van interactieve beleidsevaluatie

- Zijn onafhankelijkheid en betrokkenheid altijd tegengestelde krachten?
- Het bewaken van onderzoekskwaliteit en rationaliteit
- Het vergroten van de impact van je onderzoek door een innovatieve aanpak

16:50 Einde tweede lesdag

Donderdag 19 november Dagdeel V

Vakdocent: **Peter van der Knaap**

Peter van der Knaap is directeur bestuurder Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) en voorzitter Vide.

09:15 Ontvangst met koffie en thee

09:30 Ex ante beleidsevaluaties: Hoe kunnen we beleid onderbouwen met bestaande kennis?

- Perspectieven en bottlenecks van ex ante, ex durante en ex post evaluatie
- Modellen voor ex ante beleidsevaluatie
- Modules voor de uitvoering van een ex ante evaluatie

10:50 Pauze

11:20 Kritische succesfactoren, of, hoe voorkom je dat evaluaties verplichte nummers worden?

- De rol van politiek en bestuurde rol van toezichthouders, onderzoekers en beleidsmakers
- Praktische handvaten om aan de slag te gaan met ex ante evaluatie

12:40 Lunch

Donderdag 19 november Dagdeel VI

Vakdocent: **Margriet Veeger & Frank Zwetsloot**

Margriet Veeger is raadgriffier gemeente Lisse, oud-raadsgriffier gemeente Bergen en oud-griffier Stadsdeel Amsterdam-Noord & **Frank Zwetsloot** is directeur ScienceWorks.

13:40 **Case Study**

Deelnemers presenteren de resultaten van nieuwe beleid dat geëvalueerd is met behulp van ex ante evaluatie. Tijdens deze presentatie wordt de nieuwe rol van onderzoekers bij dit beleid kritisch aan de orde gesteld. Aan de orde komen:

- Politieke betrokkenheid en neutraliteit
- Welke verantwoordelijkheden kunnen onderzoekers dragen
- Omgaan met kwetsbaarheid
- Toezicht

15:30 Pauze

16:00 Lessons learned, gecoördineerd door Peter van der Knaap

17:00 Borrel bij Burrata, Turfmarkt 87, Den Haag (gelegen op 3 minuten lopen)